

VLADIMIR TISMĂNEANU

Vladimir Tismăneanu (n. 4 iulie 1951, Brașov) este un politolog român stabilit în Statele Unite, profesor de științe politice la University of Maryland, College Park, SUA, director al Center for the Study of Post-Communist Societies al aceleiași universități. În 2006 a fost președinte al Comisiei Prezidențiale de Analiză a Dictaturii Comuniste din România, iar din data de 11 aprilie 2007, președintele Comisiei Prezidențiale Consultative pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România. A fost editorul revistei *East European Politics and Societies* (1998-2004). Printre cele mai recente lucrări ale sale se numără „Stalinism for All Seasons” (University of California Press, Berkeley, 2003) și „Between Past and Future: The Revolutions of 1989 and Their Aftermath” (coordonată împreună cu Sorin Antohi; Central European University Press, 2000).

Articolele și studiile sale au apărut în numeroase ziare și reviste, printre care *New York Times*, *Washington Post*, *Common Knowledge*, *The New Republic*, *Partisan Review*, *Gazeta Wyborcza*, *Sfera Politicii*, 22. Volumul „Revoluțiile din 1989. Între trecut și viitor” (Polirom, 1999) a primit premiul revistei *Sfera politicii* pentru cea mai bună traducere românească din domeniu. Premiul Fundației Culturale Române (2001) și premiul „Ion I.C. Brătianu” (2001) pentru

contribuții la promovarea ideilor liberale. A primit premiul Grupului pentru Dialog Social pentru anul 2007.

Lucrări: *The Perfect Acrobat*. Leonte Rautu, *the Masks of Evil*, co-authored with Cristian Vasile (Bucharest: Humanitas Publishing House, 2008). A biography of Romania's Stalinist propaganda czar, *The Devil in History: Communism, Fascism, and the Lessons of the 20th Century* (book contract with University of California Press, manuscript completed), *The Mist Curtain*. Co-authored with Mircea Mihăieș, (Iași and Bucharest: Polirom Publishing House, 2008), *Refusing to Forget* (Bucharest: Curtea Veche Publishing House, 2007), *Democracy and Memory: Essays on Communism, Fascism and Democracy* (Bucharest: Curtea Veche Publishing House, 2006), *The Great Shock at the End of a Short Century*. Ion Iliescu in Dialogue with Vladimir Tismaneanu - *Social Science Monographs*, distributed by Columbia University Press, 2004. New edition, *Social Science Monographs/ Columbia University Press*, 2006. Reviewed in *Chronicle of Higher Education*. Original edition, (Bucharest: Editura Enciclopedică, 2004). French translation, Ed. du Rocher, 2004, *The End and the Means: Essays on Ideology, Utopia, and Myth* (Bucharest: Editura Curtea Veche, 2004), *Skeletons in the Closet*. Co-authored with Mircea Mihăieș (Iași and Bucharest: Polirom, 2004), *Stalinism for All Seasons: A Political History of Romanian Communism*. (Berkeley: University of California Press, 2003). Romanian translation, Polirom, 2005. Polish translation forthcoming. The book received the 2004 Barbara Jelavich Award from the American Association for the Advancement of Slavic Studies, *Letters from Washington: Reflections on the Twentieth Century* (Iași and Bucharest: Editura Polirom, 2002), *Specters of Central Europe* (Iași and Bucharest; Editura Polirom, 2001), *Fantasies of Salvation: Democracy, Nationalism and Myth in Post-Communist Europe*, (Princeton: Princeton University Press, 1998. Romanian

translation, Editura Polirom, 1999; Polish translation, Muza Publishing House, 2001. Lithuanian translation, 2004. Major chapters translated in German, Ukrainian, Hungarian, Croatian. Recommended for the translation-publishing program, Open Society Institute, Te Phantom of Gheorghiu-Dej: Studies in Romanian Communism (Bucharest: Editura Univers, 1995), New edition, revised and enlarged, Humanitas Publishing House, 2008, Reinventing Politics: Eastern Europe from Stalin to Havel, (New York: Free Press, 1993). Paperback edition with a new afterword. Romanian translation of updated version (Iași: Editura Polirom, 1997). Major chapters translated into Polish, Hungarian, German. Ukrainian translation, 2002, Reinventing Politics: Eastern Europe from Stalin to Havel, (New York: Free Press, 1992). Cloth edition. Romanian and Ukrainian translations, In Search of Civil Society: Independent Peace Movements in the Soviet Bloc (New York: Routledge, 1990), editor and principal author, e Crisis of Marxist Ideology in Eastern Europe: The Poverty of Utopia (London and New York: Routledge, 1988).

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

Statul de dinainte de 1989 a fost unul de nedrept (*Unrechtsstaat*), în care fărădelegea este travestită în sistem legal. Era deci nu doar diferit de statul de drept, ci chiar opusul său. Călcâiul lui Ahile al post-comunismului românesc a fost continuarea unor practici autoritariste moștenite din vechiul regim, perpetuarea în funcții a unor oameni compromiși, legați prin fire vizibile și invizibile de casta nomenclaturistă. Ceea ce nu înseamnă că nu s-a schimbat nimic. Au avut loc reforme în justiție, în special în timpul ministeriatului lui Valeriu Stoica.

Există acum un corp de magistrați care pot constitui masa critică necesară pentru ruptura definitivă cu sistemul Iliescu, inclusiv cu metodele clientelare specifice unui organism politic ce suferă de corupție endemică.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Sunt în favoarea maximei transparențe, susțin Legea Lustrației (evident gândită rațional, nu ca pachet-omnibus ce poate fi prea ușor stopat din rațiuni tehnice). Colaborarea cu Securitatea nu ținea de obligațiile descrise, ca să spun astfel, în fisa postului, trebuie prin urmare sancționată. Credibilitatea morală a magistratului se spulberă atunci când știi că a fost complice Răului, că a ascuns acest lucru, mizând pe buna-credință a cetățenilor. Nu toată lumea a turnat, nu toată lumea s-a prostituat.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Separarea puterilor este cheia de boltă a unei democrații viabile. Influențele politicului se exercită prin canale informale, prin rețele de complicități, trafic de influență, atribuiri de privilegii etc.. România are nevoie, poate, de ceea ce a trăit Italia în anii 90: o „revoluție” a magistraților. Eu cred că întărirea statului de drept este o prioritate a celui de-al doilea mandat al președintelui Traian Băsescu.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate?

M-am adresat în legătură cu oribilele calomnii lansate la adresa mea de Gheorghe Funar, ca lider al Partidului „România Mare” (susținea ca am delapidat documente secrete în perioada lucrului la Raportul Comisiei Prezidențiale de analiză a comunismului și că le-am „vândut pe bani grei” în Statele Unite ale Americii). Sunt reprezentat de firma Stoica și asociații. Am câștigat în primă instanță, la Judecătoria sectorului 1 București, în 2007. S-a depus contestație, acum procesul se rejudecă. Deci am dovedit prin propria acțiune că am încredere în sistemul legal. Pot fi frustrat de temporizări, dar sunt sigur ca adevărul va învinge.

5. Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Tot așteptăm judecătorul ideal, iar el se prea poate să fie aici, lângă noi. Să nu cădem într-un fel de pesimism care ne-ar face să credem că totul e zadarnic. Nu, eu chiar cred că depinde de câțiva oameni să creeze o diferență. Așa încep întotdeauna marile schimbări. Cu fiecare magistrat care refuză să trăiască în minciună se fortifică șansele ca majoritatea magistraților să vrea să trăiască în adevăr.